

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

De reddenda ratione conscientiæ. Thema. Effundite coram illo corda
vestra. Psal. 41.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

REGULA XL.
DE REDDENDA RATIONE CONSCIENTIÆ.
EXHORTATIO

IN EANDEM,

Tradit conditiones rationis Conscientiæ.

THEMA.

Effundite coram illo corda vestra. Psalm. 61. 9.

VEL

Conscientia magna cum humilitate & charitate manifestanda est. Reg. 40.

Etematis allegati verba, à Vate coronato, instinctu Spiritus Sancti prolata, triplici sensu non incongruè exponuntur. 1. Effundite coram illo (Deo scilicet) corda vestra, per orationem, id est, in oratione, desideria, gemitus, necessitates & afflictiones vestras, coram Deo plenè declare. Hac ratione David ipse Psalm. 141. 3. inquit: Effundo in conspectu eius orationem meam, & tribulationem meam, ante ipsum pronuntio. Ita pariter Anna, Heli Pontifici respondebat: Multum infelix nimis sum ego, & omne quod in-
briare potest, non vibi; sed effudi animam

meam, in conspectu Domini. 1. Reg. 1. 15.
2. S. Ambrosii & Hugonis Cardinalis expositio est: Effundite coram illo corda vestra, per exhomologesin: Cor etenim peccatoris, cloacæ, ac sentinæ intiar, peccatorum sordibus, stercorebùsque oppletum est, cui Dominus, purum gratiæ divinæ liquorem haudquaquam infundit, nisi peccator, ope Sacramenti penitentiae, delictorum sordes evacuet, atque effundat. 3. Intelligi quoque rectè potest, dicta Davidis cohortatio de ratione conscientiae, quæ in Societate, aliisque Ordinibus, Prælati redditur: Effundite coram illo (Prælate aut Superiore) corda vestra; ut tanquam Superior vos cognoscat, & dirigat, tanquam Medicus vos curet; & sollicitudine paternâ vobis tanquam Pater provideat: atque
Xxx ut

ut id melius præstetis, ternas rationis conscientiæ conditiones, sive virtutes, scilicet puritatem, humilitatem & charitatem, præsentis dictione, declarabimus.

I. Conscientia manifestanda cum sinceritate ut Superiori.

I. R. P. Claudius Aquaviva sextus Societatis nostræ Generalis Præpositus, in præclarissimis industriis suis cap. 9. Terna rationis conscientiæ impedimenta recenset; scilicet Superbiam, profunditatem, seu candoris & charitatis defectum, atque inanem incommodi secuturi timorem. Ternis autem hæc vitii seu defectibus, Sanctus Fundator noster, in Regula præsentis, ternas è diametro opponit virtutes, nempe humilitatem superbiæ, puritatem profunditati, & charitatem timori. Quas explicare necesse est: incipimus autem à puritate.

Effundite coram illo corda vestra; Finis hujus manifestationis est, ut Superior subditos sibi commissos probè cognoscat; atque sine detrimento salutis eorum dirigat: sunt in Societate variaz missiones, varia officia & ministeria, inter heterodoxos & orthodoxos, inter paganos & Christianos: sunt in aliis ordinibus, variaz quoque grangiarum, præposituræ, Parochiarum, Domiciliarum, ad bona Monasteriorum foris administranda & procuranda, ad quæ diversi applicandi ac destinandi sunt: id autem securè & commodè fieri nequit, nisi Superior plenam suorum cognitionem adeptus sit: hujus enim cognitionis defectu, continget facile, nonneminem eo loco collocari, in quo magna labendi occasio, & multa tentationum periculosa materia se offerat, ad quam

eadem missus, vehementi impetu & animi inclinatione rapiatur, ac in ruinam præcipitur. Ne id accidat; *Effundite coram illo corda vestra;* & magnâ puritate, charitate, sinceritate, Prædicti tanquam animarum Rectori, cordis sinus & latentes in eo inclinationes prorsus detegite.

Ad idem præstandum hortatur *Jeremias* Propheta *Thren. 20. 19.* cum ait: *Effunde sicut aquam cor tuum.* Quam sententiam *Hugo* explicat: *Cor,* inquit, effunde, non sicut lac, cujus color remanet; non sicut vinum cujus odor remanet; non sicut mel, cujus sapor remanet, sed sicut aquam, de qua, cum effusa fuerit, nihil remanet. Pari modo effunde de corde tuo passionum tumultus, propensionum pondus & robur vitiorum, ut nec color remaneat in figuris exterioribus, nec odor in verbis, nec sapor in affectibus, quem non effundas, atque aperias, dicens & statuens cum *Isaia c. 14. 22.* *Perdam Babylonis nomen, & reliquias, & progeniem, & germen. Cor nostrum effundimus,* ait *S. Ambrosius,* quando omnes cogitationes & voluntates cordis nostri, alicui aperimus: Ut nimirum præmuniamur, defendamur, & custodiamur. O quot recenseri possent, in variis religiosis Ordinibus, qui claustratis defectu turpiter corrèperunt?

S. Dorotheus, in vita spiritali, omnique asceseo genere longè versatissimus, disertè affirmat, nullam aliam causam quarendam lapsus omnium quam quod Superioribus se clarè non detexerint, nec motus animi, more suo ad medelam obtinendam, manifestaverint. Ac proinde Veteres Ascetæ, tantè

hac

hac in parte accuracione erant, ut S. Joannes Climacus scriptum reliquerit, grado 4. Se in quopiam Monasterio Monachum spectasse libello instructum, in quo omnem conscientie suae rationem consignaret, ad eandem Archidiaconum manifestandam. Additque idem reliquis Monachis in more positum fuisse. Et rectè id quidem: securè graditur, qui à Superioribus ducitur; suam exponitur, quisquis iis relictis, iudicio proprio innititur. *Aperi cogitationis tuas Patribus tuis*, inquit Abbas Ilias. & *Gratia Dei protegat te*: quæ, eo neglecto, te deseret; ut asserere non dubitavit S. Vincentius Tract. de vita spiritus. *Christus*, inquit, *numquam suam gratiam, ministrabit illi, qui cum habeat, in via perfectionis Ductorem, negligat ductum sui*. *Hæc manifestatio ex ductu obedientie, vi regia est, homines ad summitatem scale deducens, cui Deus innixus.*

Etenim gratissima Deo accidit hæc claritas & cum Superioribus, Christi Vicariis, sinceritas: cum enim ipse, sit puritas & veritas summa; animis sinceris, apertisque ac veritatis amantibus vel maxime delectatur: quemadmodum huic virtuti contraria obscuritas, plurimum ipsi displicet, & Dæmoni aridet, teste S. Dorotheo antè laudato serm. 5. *Carodemon, de eo sibi maxime gratulatur, qui Duce & Governatore caret*; adeoque proprii iudicii ductum sequitur. Ita in primis de uno Fratre, gaudio perfundeatur; de quo S. Macario Abbati retulit: *Habeo unum è fratribus tuis, quem velut turbinem, pro libitu, verso*. Macarius, ejus accepto nomine, accersitum & diu relictatorem, tandem fateri coë-

git, quod reserat, & quo in cardine versaretur, quibus pravaram cogitationum insultibus quateretur; iisque detectis, correctus & quieti restitutus, eâ animi deinceps constantia fuit, ut Dæmon in eum, tanquam aliis durior, maledicta evomeret. *Igitur effundite coram illo, seu Superiore, seu conscientie arbitro, corda vestra, & tuti eritis, Dæmoniumque victores evadetis.*

II. Proxima conditio, seu virtus in ratione conscientie, & superbie contraria, est humilitas; quâ Superiori, sive Provinciali, sive locali, sive conscientie directori, animi plagas & vulnera detegimus. *Effundite coram illo corda vestra*. Verùm, habet, inquis, hæc effusio cordis, hæc sui pectoris denudatio, & arcuorum mentis manifestatio, difficultatem suam, ex verecundia & pudore ortam; quâ quisque miseras suas aperire refugit. At huic remora humilitatis clypeum oppone: & scito Præsidem tuum, Medici partes agere; ac proinde coram spirituali hoc archiatro, instar infirmi, morbis corporis oppressi te gere. *Quid præstat ægrotus; dum Medicum adsciscit? An non morbum, & morbi causas atque origines; & si fortè pluribus infirmitatibus jactetur, singulas aperit? An non & morbi tempus, & humorum temperiem, seu complexionem propriam, exactè exponit: magno alioquin vitæ periculo exponendus, si Medicum informatione debitâ, haud instrueret? Imò an non quandoque secretiores etiam partes, non absque rubore, Medico ostenduntur, ut curentur? Pari ergo methodo, ægritudines spirituales, animique dispositiones, tam præsentem*

II.
Cum humilitate,
ut medico.

Xxx 2 quam

quàm præteritas explica, ut sanentur: nam ut docet S. Hieronymus super Eccles. 10. *Quod ignorat, medicina, non sanat.*

Quapropter rectè monet Ecclesiasticus c. 18. 20. *Ante languorem adhibe medicinam*: quemadmodum enim ante languorem corporis, adhibes antidota, alexipharmaca, ac præservativa; ita quoque & multò magis, in morbis animæ, adhibe medicinam: sed qualem? Cum humilitate, cum candore & puritate, intimos mentis tuæ sinus ac recessus Prædici aut conscientiæ Directori aperiri, ut morbi & mortis pericula prævertat; nec ulla te verecundia absterreat: ut enim l. c. idem Ecclesiasticus suadet: *Ante languorem humilia te.* Sensus literalis est, ante languorem oportere sobriam vitam ducere, abstinentiâ corpus macerare, atque ita se humiliare; ne quis in morbum prolabatur: jam verò, si haud difficile reputatur, ad præveniendam ægritudinem corporis, sobrietate cibi potûsque corpus humiliare; quis sanum esse consilium inficias iërit, sese coram Deo & Superiore deprimere? Quæ sanè Deo gratissima, hominiquè utilissima est humilitas.

Ante languorem humilia te! Humilias te, dum devicto rubore, cor tuum effundis: quæ cordis effusio seu manifestatio, pharmacum tibi, medelamque præstantissimam & multiplicem exhibet. Quid enim? Medicinam præservativam desideras? Conscientiæ manifestatio, à vitiis morbis & tentationibus custodit. Purgativam optas? A peccatorum & culparum sordibus emaculat. Vis conservativam? Sanitatem acqui-

tam in flore & vigore suo tuetur. Confortativam cupis? Vires animæ in exercitio virtutum, præsertim humilitatis, corroborat. Denique si emolliivam ac lenitivam mælis, illa Deum emollit, propitium reddit ac placat, ut eò majoribus te cumulet favoribus & gratiis, quò candidioris pectoris, mentisque demissioris & fidelioris erga Vicarios suos te deprehenderit: id quod antedixit Ecclesiasticus verbis Spiritus Sanctus insinuat, dum mox subtexit: *Ante languorem humilia te. & in conspectu Altissimi venies propitiationem.* l. c. Quis igitur, ut hac medelâ gaudeat, ante languorem se humiliare, sinûsque cordis aperire tulerit?

Hanc sanè manifestationis sui humilitatem miris præconiis exornant, & commendant sancti Patres Basilianus, Ambrosius, Hieronymus, Bernardus, Gregorius, Benedictus, & alii: dum eam multorum meritum, & coronarum cœlestium causam, veræque demissionis notam ac tesseram esse profitentur: Existimas fortasse, gepuisti humilitatis virtute præditum esse te, cum eâ tamen careas: probam ejus desideras? Clarissimam conscientiæ manifestatio, ejûsque sinceritas & claritas, aut eisdem obscuritas tibi præbebit. Rectè enim Cassianus L. 4. c. 39, inter humilitatis veræ indicia, illam secundo loco recenset: *Vera, inquit, humilitas est, si non solum actuum suorum, verum etiam cogitationum, nihil suum celaverit secretum.* Abbas verò Moyses collat. 2. c. 10. primo eam loco collocat, dicens: *Vera discretio non nisi per à humilitate conquiratur: cujus humilitatis hæc erit prima probatio, si unquam.*

univerſa, non ſolum qua agenda ſunt; ſed etiam qua cogitantur, ſeniorum reſerventur examini. Adſtipulator S. Patriarcha Benedictus in reg. c. 7. aſſerens: Quintus humilitatis gradus eſt, ſi omnes cogitationes malas, cordi ſuo advenientes, vel malè à ſe abſcuſe commiſſa, per humilem confeſſionem, Abbatem non celaverit ſuum. S. quoque Gregorius M. humilem ejuſmodi candorem magnis efferre laudibus; & in primis eam in ſancto Job præ aliis virtutibus commendat: *Mirrentur, inquit, in eo, qui valent caſtitati continentiam, mirrentur integritatem juſtitiam, mirrentur viſitæ pietatis, ego in eo non minùs admiror confeſſionem humiſſimam peccatorum, quam ut ſublimia geſta virtutum.*

Hæc igitur, altera eſt conditio & virtus rationis conſcientiæ, ut eam, veluti Medico, humilitate magnâ, aperiamus, & ante vel poſt languorem nos humiliemus, quò Dei gratiam, animæ ſanitatem & amiſſam recuperemus & recuperatam conſervemus. Ut enim loquitur S. Cyprianus L. de zelo: *Facilis cura eſt, ubi plaga perſpicua eſt, & cito ad ſanitatem, medelâ ſuavemente, perducitur vulnus, quò videtur.*

III. Tertia conditio & virtus impedimento tertio, ſcilicet metui incommodorum futurorum, oppoſita, eſt charitas: *Magna cum charitate ſe aperiant, ait S. Iguatius. Charitas foras mittit timorem: charitas non cogitat malum, non ſuſpicionibus movetur, non perturbationibus agitur; non metuit ex manifeſtatione ſui contemptum, non depreſſionem, non abalienationem animi, non alia incommoda: quoniam revelat ſua vulnera Superiori, non ut Judici &*

vindici; ſed ut patri & amico, qui compaſſione tangitur, qui opem adferre conatur, ſolacium impertit, atque ad meliora dirigit: imò inſtar benevolentiffimi Parentis puerum ægrum aut vulneratum, non irâ & furore; ſed dolore & compaſſione proſequitur.

*Effundite ergo coram illo corda veſtræ ejus latibula detegite; quidquid mali abſconditum eſt, in ſinum paternum conjicite; & inſtar pueri, ſpinam pedi infixam gerentis, abſque incommodi metu ad paternam manum, ut eximat, recurrите. Magnum profectò beneficium eſt, fidelem nanciſci amicum, in rebus hujus ſæculi, cui cordis tui arcana turò poſſis committere: cujus conſilium ſequare, cujus opem exſpectare valeas. Res autem animæ potiores ſunt, majoribus difficultatibus parent, pluribus discriminibus expoſitæ ſunt. Quidni igitur fidelem amicum, qui nos inſtituat juvet, tueatur ac dirigat, magni æſtimemus? Quis autem amicus ſollicitudine, & vigilantia, fidelitate & ſapientia præſtantior, Præſato, à Deo in Patrem Præceptorem, ac Ducem nobis aſſignato, rationemque de nobis, noſtrique curâ reddituro? Quamobrem igitur ab illius oculis nos abſcondemus? Et inſtar Adæ, conſpectum illius fugiemus? Expendamus præclariffima Divi Auguſtini verba L. de amico fideli prolata c. 5. *Quæ felicitas, qua ſecuritas, qua immunitas eſt, habere, cum quo aequè audeas loqui, ut tibi? Cui conſiteri non timeas, ſi quid deliqueris; cui non erubeſcas revelare de ſpiritualibus, ſi quid profeceris? Cui cordis tui omnia ſecreta committas & commendes conſilia? Amicus fidelis, ait Sapiens, medicamentum**

camentum v'ra Eccli. 6. 16. Non enim validior, nec efficacior vulneribus nostris est medicina, quam habere, qui omni incommodo occurrat compatiens, omni commodo occurrat congratulans, ut junctis humeris, onera sua invicem tolerent.

Effundite, igitur, coram illo corda vestra; tanquam Filii coram Patre amarissimo: sanè vidimus non rarò, accurrentes ad Superiorem, ut morbos suos aperiant, solà manifestatione sanatos: diabolus enim libens piscatur in turbido, & in tenebris ambulat; defectus autem fugit, ipsaque culpa, humilitate & confessione lassescit. Veluti apud Climacum gradu 4. & apud Cassianum coll. 2. c. 11. exempla luculenta restantur.

Quocirca, Charissimi, dum suis temporibus, conscientia ratio reddenda est, terna prædicta, spiritualis profectus impedimenta, profunditatem, superbiam, & incommodi secuturi metum, procul amandate; & vice versà, oppositas virtutes assequi contendite. 1. Effundite coram illo corda vestra, cum puritate & sinceritate: generale enim & evidens indicium, diabolica cogitationis esse, pronuntiat Cassianus, si eam seniori aperi-

re confundamini. Veterum Affectuum more, sicut aquam, passionum, perturbationum, propensionum, cogitationum & affectionum effundere & revelare non reformidate; ita Deo quidem rem longè gratissimam, Dæmoni autem inviolissimam præstabitis. Deinde effundite coram illo corda vestra, tanquam infirmi coram Medico nullà verecundià aut pudore retardatis; quemadmodum egri corpore, occulcissima sua mala pandere non verentur. Ante languorem, in languore, post languorem, medicamentum adhibete; humilitatem sectamini, ita multiplicem medelam invenietis. Qui vulnus desegere & auxilium petere negligit, suà non immeritò negligentia perit: ait Cassianus L. 4. Inst. c. 9. Denique effundite coram illo corda vestra, tanquam coram Patre, à cuius benevolà manu auxilium, non incommodum vobis expectandum est: Effundite, ait S. Augustinus in Psalm. 61. coram illo corda vestra: nolite corda vestra retinere intra corda vestra, effundite coram illo corda vestra: non perit, quod effunditis: ille enim susceptor meus, si suscipit; quid vobis metis effundere?

